

В НОМЕРІ:

“ШКОЛА ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ”: ЖИТТЯ ПРОЕКТУ

“Школа громадської участі”
виходить на міжнародний рівень

Про центри місцевої активності із
першоджерел

Соціальна анімація: російський
вимір

Поштовх для розвитку громади

Форум-театр

Душа з душею говорила...

Хочеш щось зробити - зроби це
для дітей!

Клуб “Дім здоров’я” знає як
наздогнати гармонію

Село нашої мрії

Допомогла соціальна анімація

Змінюємо світ на краще разом!

НДО ТА ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ: думки дії досвід

Формула соціального успіху

ТОЧКА ЗОРУ

Про суть культури

В об’єктиві: громадське життя

*“Для людини немає нічого цікавішого в
світі, ніж люди”*

В. Гумбольдт

Редактор:
Марія Калашнік

Члени редакційної ради:
Лев Абрамов
Тамара Азарова
Оксана Гур'янова

Дизайн:
Віталій Штефан
Марія Калашнік

Верстка:
Марія Калашнік

Адреса редакції:
м. Кіровоград
вул. Гайдара, 75-а, оф. 1

Поштова адреса:
а/с 4/30, м. Кіровоград,
Україна, 25006.

Тел.: (0522) 27-10-95

E-mail: iscm@mail.ru,
adm.iscm@gmail.com

Веб-сайти: www.lacenter.org.ua,
www.lac.org.ua

Видання розраховане на активістів громадських організацій, працівників закладів культури, посадовців органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, журналістів та всіх, хто цікавиться суспільним життям сучасної України.

Надіслані матеріали не рецензуються та не повертаються. Редакція може не поділяти точку зору автора та не відповідає за фактологічні помилки, які він допустив.

Якщо ви бажаєте отримувати бюлетень або інші видання ІСКМ, просимо надсилати електронною поштою офіційні листи-заявки за підписом керівника вашої організації або структурного підрозділу на адресу adm.iscm@gmail.com.

Видання розповсюджується безкоштовно.

Листування тільки на сторінках видання. Думки висловлені у виданні належать авторам і можуть не співпадати з офіційною позицією ІСКМ.

Бюлетень видається з 1999 року.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КГ № 522/99 Р

Видання засноване Інститутом соціокультурного менеджменту

Шановні друзі!

До цього номеру «НДО-Інформ» ми додали новий розділ «Школа громадської участі: життя проекту». Однією зі складових проекту, який реалізує Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта, є реалізація учасниками соціально-важливих ініціатив у своїх громадах. Проект ще триває, а на адресу ІСКМ надходить все більше «історій успіху». Саме тому ми вирішили у цьому номері бюлетеню приділити

їм особливу увагу. На наш погляд «історії успіху» надихають на активні дії, адже в когось вийшло, значить вийде і в іншого. Переконаємося у цьому у статті «Хочеш щось зробити – зроби це для дітей!». Приємно відзначити, що все більше громадських активістів, які використовують у своїй діяльності соціальну анімацію з'являється у невеликих містах та селах. У той час як ці території найбільше потерпають від складних економічних часів, соціальні аніматори дають людям надію на позитивні соціальні зміни. Люди починають усвідомлювати, що все залежить лише від них. Яскравий приклад такої діяльності описаний у статті «Село нашої мрії». А у статті «Форум – театр» дізнаєтеся більше про інноваційну форму роботи із громадою.

Соціальні аніматори України не самотні, у них є успішні колеги за кордоном, на досвід яких можна спиратися. В цьому номері дізнайтеся про першоджерела цього руху у Польщі та Росії зі статей «Соціальна анімація: російський вимір» та «Про центри місцевої активності із першоджерел».

Представники організацій, які вже десятки років працюють у цьому напрямку також провели тренінги для учасників «Школи громадської участі».

60 громадських активістів, в яких попереду ще один етап Школи вже впевнено крокують на зустріч соціальним змінам. Вони не чекають і не жаліються, а просто роблять свою справу. Ми у свою чергу робимо так, щоб про їх справи дізналася вся Україна та почала брати із них приклад.

З повагою,
Марія Калашнік,
редактор «НДО-Інформ»

Бюлетень «НДО-Інформ» був представлений Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ) в рамках проекту «Школа громадської участі» за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. Зміст видання є винятковою відповідальністю ІСКМ та не обов'язково відображає точку зору Фонду ім. Ч.С. Мотта. Відтворення та використання будь-якої частини цього видання у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб дозволяється за умови відповідного посилання на оригінальне джерело.

ЗМІСТ

«Школа громадської участі» виходить на міжнародний рівень

Оксана Набока, асистент проекту Інституту соціокультурного менеджменту «Школа громадської участі»..... 2

Про Центри місцевої активності із першоджерел

Інтерв'ю із Оленою Хоткевич, Центри активності локальної (Польща). 3

Соціальна анімація: російський вимір

Інтерв'ю із представниками Центрів активних людей (Росія)..... 5

Поштовх для розвитку громади

Олена Мірхайдарова, громадська організація «Взаємодія» 7

Форум-театр

Олександр Мітьков, Благодійна організація «Горьківський фонд розвитку громади»..... 9

Душа з душею говорила...

Матеріал підготували Олена Музика та Оксана Пархоменко..... 10

Хочеш щось зробити - зроби це для дітей!

Матеріал підготувала Янна Новохатько, громадська організація «Добропільський центр молоді «Добро»..... 11

Клуб «Дім здоров'я» знає як «наздогнати» гармонію

Матеріал підготували Світлана Качура та Людмила Сулова..... 12

Село нашої мрії

Юлія Кравець, громадська організація «Велес»..... 13

Допомогла соціальна анімація

Тетяна Бугай, благодійна організація «Олександрівський фонд розвитку громади»..... 14

Змінюємо світ на краще разом!

Тетяна Шоколова, Олександрійський районний благодійний інформаційно-консультативний центр..... 16

Формула соціального успіху

М.С. Охріменко, провідний бібліотекар відділу науково-методичної роботи і соціологічних досліджень..... 17

Про суть культури

Юлія Бережко-Камінська, Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Нові обличчя»..... 20

«Школа громадської участі» виходить на міжнародний рівень

35 громад України матимуть кваліфікованих соціальних аніматорів завдяки навчанню у «Школі громадської участі», яку проводить Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) за фінансової підтримки фонду ім. Чарльза Стюарта Мотта.

12 - 14 вересня 2012 року у Реколекційному Центрі «Світлиця» пройшов другий етап «Школи громадської участі». Нагадуємо, що перший етап був проведений 20-28 червня 2012 року у с. Піщане, Бахчисарайського району, АР Крим.

Міжнародна команда соціальних аніматорів

Особливістю цієї частини Школи стало проведення одразу трьох тренінгів із залученням провідних міжнародних та українських експертів у сфері соціальної анімації та розвитку громад.

Учасники мали змогу дізнатися про Польський досвід діяльності Центрив активності локальної. Тренери з Польщі Олена Хоткевич та Збігнев Меруньські розповіли про роль і значення закладів культури та Центрив активності локальної у Польщі, нове розуміння ролі закладу культури у розвитку місцевої громади, а також про приклади роботи закладів культури у Польщі. Учасники склали свої карти ресурсів та потреб, відмічали своїх теперішніх та майбутніх партнерів. Всі подякували тренерам про інформацію щодо досвіду діяльності польських центрив місцевої

активності, з яких необхідно брати приклад нам.

Тренер Марія Петренко (м. Нижній Новгород, Росія) познайомила учасників з Російським досвідом впровадження соціальної анімації та активізації населення за місцем проживання. Розповіла про систему ТОСів (територіальних органів самоуправління), ідеї та підходом до мікропроектів, а також про секрет успішної заявки на отримання грантів та мікро-грантів. Марія привела дуже багато прикладів проведення їх організацією різноманітних акцій. Відповідаючи на питання «Хто такий соціальний аніматор в Росії», Марія відмітила, що відмінностей між українським, польським та російським соціальним аніматором вона не бачить. Це, перш за все, людина, яка допомагає іншим проявити свої найкращі якості та здібності та спрямувати їх у соціально-якісний напрям.

Третій тренінг, який мав назву «Розвиваючи культуру благодійництва громад – забезпечуємо фінансову життєздатність Осередків громадської активності (ОГА)» проводив Руслан Краплич (Фундація ім. князів – благодійників Острозьких, м. Рівне).

Учасники тренінгу дізналися, що таке фандрейзинг, його правила. Тренер розповів про тактику роботи з фінансовими партнерами, як провести благодійні лотереї та аукціони та багато іншої інформації, яка стала корисною для всіх присутніх.

Як відмітив Руслан Краплич: «Не важливо скільки у тебе грошей, важливо те, чи робиш ти добрі справи». 60 соціальних аніматорів, як одна велика родина, вже готова робити добрі справи, позитивні зміни та суспільні перетворення.

Всі учасники отримали дуже багато знань, які по поверненню додому будуть втілювати у своїй роботі. Ангеліна Лахтадир згадала про першу частину «Школи громадської участі», а саме тренінг «Анімація громадської діяльності». Вона подякувала Леву Абрамову за багато прикладів, практик, про які вона вже

Про центри місцевої активності із першоджерел

Координатор польської мережі Центрив активності локальних, Олена Хоткевич, яка також стала тренером на «Школі громадської участі», поділилася своїм досвідом, а також враженнями про процес впровадження центрив місцевої активності на Україні.

Олено, розкажіть про сучасне життя ЦАЛ у Польщі, підтримка з боку жителів, фінансування.

Програма ЦАЛ працює в Польщі вже з 2000 року, хоча сама програма почала розвиватися із 1998 року. Ми пройшли вже довгий шлях, у нас накопичився певний досвід в роботі по інтеграції та активізації місцевих громад. Найголовніше що – зараз у нас такий лозунг у нашій програмі – це відкрий силу місцевої громади. Ми вважаємо, що усе позитивне, що може відбуватися повинно починатися перш за все у тих місцях, де живуть звичайні жителі, у невеликих містечках, селах, які можуть самі для себе зробити та змінити ситуацію, яка навколо них існує і якою вони, можливо, не задоволені. Але вони можуть це зробити не за допомогою якихось засобів фінансових, матеріальних, які залучаються із зовні. Із власного досвіду ми вже знаємо, що вони можуть це зробити своїми силами. Оскільки у кожній місцевій громаді знаходиться величезний потенціал, його необхідно лише знайти, дати можливість та створити умови, щоб ті сили, які дремають в кожному з жителів у кожній місцевій громаді могли вийти прокинутися та створювати

таку ситуацію коли це може працювати самостійно без підтримки із зовні.

Яким чином ЦАЛ залучають молодь?

Ми залучаємо не лише молодь. Це не наше головне завдання. Ми залучаємо і підходимо до місцевої громади як до одного цілого. Ми не працюємо, наприклад, лише з самотніми людьми, ми не працюємо виключно із людьми похилого віку, ми не працюємо виключно із людьми, які знаходяться у важкій матеріальній ситуації. Ми розглядаємо місцеві громади як єдине ціле, в яких, так чи інакше, всі жителі пов'язані між

встигла розповісти та показати всі моменти, які проходили, своїм колегам.

«На мою думку, ідея створення такої Школи є дуже актуальною для України, адже такі багатоденні тренінги, які ще й відбуваються у декілька етапів не лише дають учасникам знання, а й створюють між ними міцні зв'язки. А рівень довіри та вміння співпрацювати й обмінюватися досвідом – це те, що може згуртувати людей навколо спільної справи», - розповідає Марія Калашнік, координатор проекту «Школа громадської участі».

Ця частина школи показала, що дуже багато активних людей працює не тільки в Україні, але й і в Польщі і в Росії, напрацьовано дуже великий досвід. Учасники зрозуміли, що те, що вони роблять на місцях, можна розказувати людям, показувати як особистий досвід.

Ольга Поманицька відмітила, що було б дуже добре, якби існувала така собі база обміну досвідом, щоб можна було знайти відповідь на питання, які вже вирішувались в тій чи іншій області, щоб використовувався вже пройдений досвід і це було більш ефективно для інших.

«Громадська діяльність є певним способом життя, який дає можливість побачити по-іншому себе та людей, котрі навколо тебе. Коли ти займаєшся тим, що тобі подобається, ти можеш дати це і людям, які поряд с тобою. І якщо тобі це вдається, то до тебе залучається більше людей і це надихає на подальшу роботу», - відмітив Олександр Митьков.

«Школа громадської участі» - це велика кількість майстрів громадської діяльності, які впевнено крокують Україною.

Оксана Набока

Разом крокувати завжди краще

собою. Вони є або членами сім'ї або сусідами або вони працюють у певних організаціях, а ці організації працюють з людьми і для людей у цій же місцевій громаді. Тому залучаємо до роботи всіх, хто хоче, хто може, хто має в собі сили і бажання щось зробити для свого розвитку і для розвитку місцевої громади.

В нашій роботі ми спираємося не на створення нових організацій, а спираємося на ті організації та заклади, які у місцевій громаді вже існують. Такими прикладами є заклади культури, заклади соціального захисту, школи, бібліотеки. Ті організації, які завжди або дуже часто існують у даній місцевій громаді. Ми намагаємося, щоб вони стали такими відкритими закладами, організаціями, які працюють не лише для певної групи людей, а для всієї громади.

Які ще країни приєднуються до вашого руху?

Ми ділимося власним досвідом. Перш за все ми почали поширювати наш досвід із українськими організаціями. І важливим партнером на Україні є Інститут соціокультурного менеджменту. Дуже гарно нам вдавалося співпрацювати і з представниками «Тамариску», Дніпропетровської області. Ми співпрацювали також і з іншими організаціями з України. Але досвід роботи з ІСКМ для нас дуже важливий, оскільки це організація, яка працює подібним методом. Коли ми із ними зустрілися, нам легко було знайти спільну мову, тому що ідея активізації місцевої громади на базі закладів культури для нас була однією спільною, тому перший наш досвід був проведений Першою Польсько-Української школи соціальних аніматорів, яка була проведена у Кіровограді. Потім ми запросили наших колег в Польщу на начальний візит, де ми дивились досвід роботи активної місцевої громади, де активну роль відіграє будинок культури у місті Бжеще.

Яким чином, на ваш погляд, відбувається процес впровадження ЦАЛ на Україні?

Ми бачимо, що є розвиток, завдяки нашим контактам, завдяки нашим зустрічам. Цей

Олена Хоткевич

досвід передається і ми бачимо все більше і більше залучених людей. Принаймні на сьогоднішніх тренінгах ми побачили, що таких людей, соціальних аніматорів, небайдужих людей, які не дивлячись на важку ситуацію навколо, залишаються активними, не піддаються різним умовам, тим хто вважає, що така робота не потрібна, роблять свою справу. Знаходять союзників, людей, які перш за все шукають саме потенціал у місцевій громаді серед людей. І коли вони

об'єднуються ми бачимо, що з'являються дуже цікаві результати. Ми дуже раді за те, що, на наш погляд, в Україні з'являється мережа таких людей. Це не лише якісь окремі центри. Все більше, судячи зі складу учасників цього семінару ми бачимо, що цей рух просувається у всій Україні

Учасники напевно казали, що в них є певні перешкоди, проблеми на їх шляху, що б ви їм порадили, щоб додати їм більше впевненості?

Найголовніше – це працювати не одному, а шукати союзників, однодумців. Шукати тих неспокійних людей, які не проходять повз, не хочуть бути пасивними, які хочуть щось зробити для себе, для свого розвитку, але також для розвитку своєї громади.

Може, коли ці люди познайомляться і зберуться важливо, щоб вони не видумували самі, що необхідно зробити для розвитку місцевої громади. Важливо, щоб вони провели і дізнались про той потенціал, який існує навколо них, щоб вони зробили такий діагноз, що має місцева громада. Тому що як ми вже переконалися, і тут ми бачили, що завжди такі люди існують, завжди можна знайти когось, на кого покластися, запросити до співпраці. Це не лише люди, це також заклади, організації, в яких ці люди працюють. Це інше рішення, другий спосіб, щоб знайти вирішення тих проблем і змінити ситуацію, побороти ті бар'єри, які існують і тими діями, ініціативами, які з'являються, вони мають реалізуватися. Бути відповіддю на те, що необхідно жителям, а також не те що робити для них, а те що вони хочуть зробити разом з ними.

Матеріал підготувала **Оксана Набока**

Соціальна анімація: російський вимір

Приємно відзначити що візит до Асоціації «Служіння» представника Інституту соціокультурного менеджменту на "V Міжнародний форум аніматорів" мав своє продовження у плідній та тісній співпраці. Своім досвідом у сфері соціальної анімації, проведення форуму аніматорів та Центрив активних людей із нами поділилися Євгенія Верба, директор Асоціації «Служіння» та Марія Петренко, менеджер проектів. Марія також провела один із тренінгів на «Школі громадської участі», яку проводив ІСКМ у вересні 2012 року. Про спільні та відмінні риси реалізації соціальної анімації в Росії та Україні розкажуть закордонні експерти.

Євгеніє, розкажіть коротку передісторію проведення Форуму. Він одразу планувався як щорічний захід?

Насправді Форуми розпочалися із 2006-2007 року і ми задумували їх як такі майданчики, де можна буде обмінюватися досвідом і навчатися, в основному, першопочатково органам територіального громадського самоуправління. Тоді вони називалися Ради громадського самоуправління. І ми збирали їх для того, щоб зрозуміти як вони працюють, навчити їх працювати за новими методами, тому що багато хто з них працював вже більше 15-и років і не всі застосовували якісь нові, інноваційні підходи у своїй діяльності і тому було багато навчання, багато учасників, близько 80-и учасників на перших форумах. Потім ми зрозуміли, що ми навчили тих, кому це було цікаво. Зрозуміли, що частина аудиторії сприймає інформацію, частина бажає працювати так як вони звикли.

І тому поступово скорочували кількість учасників, навчальний компонент, і в той же час розуміли, що чим більше буде учасників із різних регіонів, тим більше взаємозбагачення відбудеться різноманітними технологіями

і більше буде користі для всіх. Тому форум поступово перетворився у Міжрегіональний. Коли приїжджали учасники із різних територій і ми почали вже протягом останніх років робити акцент на технології Центрив активних людей, яку ми вважаємо дуже цікавою в темі активізації населення. І ось вже цей форум став міжнародним, до нас приїхали учасники із України і Білорусії. Ми сподіваємося, що цей формат форуму, який нам здається найбільш успішним і оптимальним, буде зберігатися, користуватися попитом іще протягом багатьох років.

Євгеніє, декілька слів про те як ви бачите Центри активних людей, що це таке і звідки прийшло?

Центри активних людей ми запозичили у Польщі, коли ми там вперше 5 чи 6 років тому підглянули цю технологію у наших партнерів під час стажування у Центрах місцевої активності. І зрозуміли, що це технологія, яка нам близька, може бути адаптована в деякому сенсі, але в основному і цілому в тому вигляді, в якому вона там розроблена може застосовуватися і в нас. Ми почали її потихеньку впроваджувати. Спільного що там є – це навчання, є організація завжди приймаюча технологію, тобто вже діюча раніше організація, яка має свої ресурси, власне невелике фінансування і може використати цю технологію для того, щоб підвищити свою ефективність. Різниця в тому на території Росії, що по-перше ми не ліцензуємо поки-що ЦАЛ, в Польщі все ж таки є певна сертифікація, яку вони проходять і цей сертифікат їм багато чого дає. Цю тему ми обговорювали останнім часом і поки зрозуміли що ми ще до цього не доросли, це наступний етап. І те навчання, яке там отримують соціальні аніматори більш системне та

багаторівневе і дає більше можливостей по закінченню, ніж у нас. Але ми будемо над цим працювати. ЦАЛ для нас – це спосіб активізації людей за місцем проживання для того, щоб зробити власне життя якіснішим, яскравішим.

Євгенія Верба

На базі яких закладів існують ЦАЛІ у Росії? У Росії... так я ще не сказала, що у Польщі – це в основному будинки культури і ось в Україні ми теж бачили, що це будинки культури. В Росії будинки культури занадто глобальні.

У нас якщо брати невеликі поселення це підійде, але ми поки не вийшли на невеликі поселення, ми поки що працюємо у містах. А у містах у нас будинки, палаци – це такі глобальні заклади, які насправді також у плачевному стані зараз перебувають, але поки що вони не готові брати на себе цю технологію. В нас – це поки що територіальні громадські самоуправління, органи, які створені на території мікрорайонів міста, на певну територію та кількість жителів і вони створюються по закону. Є закон про місцеве самоврядування, який регламентує ці процеси. Не дивлячись на те, що є законодавство і ця система, ще не у всіх містах створені ці органи. У нас вони достатньо розвинені в Нижньому Новгороді, в Кірові і ось тільки починають вони розвиватися у Пензі.

Маріє, Ви провели тренінг «Російський досвід впровадження соціальної анімації та активізації населення за місцем проживання» на «Школі громадської участі» в Україні. Які схожі і відмінні риси соціальних аніматорів в Україні і Росії Ви помітили?

Насправді принципових рис відмінностей я не помітила. Єдине, що було приємно, що багато хто з учасників Школи працює у сільській місцевості. Для нас це поки що робота на перспективу. А тут багато хто оживлює простір в таких районах, які можливо, найбільше потребують перетворень, розвитку, активізації населення і тому в цьому аспекті мені було приємно побачити що багато хто з людей, небайдужих живуть у сільській місцевості,

працюють там і з позитивом дивляться на розвиток власних територій.

Мабуть єдине, що в нас є різниця у доступу до ресурсів. В Росії зараз все ж таки є можливість знайти підтримку. І бюджетні кошти доступні і бізнес вже переналаштовується і у бізнесу вже є розуміння того, що необхідно розвивати територію де він працює і така соціальна орієнтованість проявляється вже очевидно. В Україні інша й законодавча ситуація і грошові кошти не такі доступні, тому приємно, що люди проявляють креатив в розвитку території і тих небагатьох ресурсів, які в них є, в них виходить робити такі грандіозні речі, що можна преклонити голову перед тими практиками, які вони реалізують.

Маріє, які питання були найпоширенішими від учасників тренінгу?

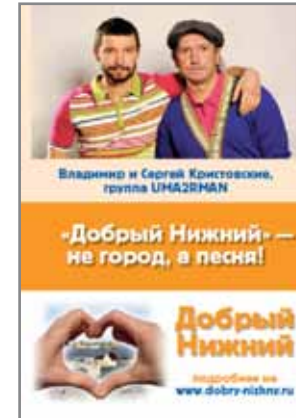
Викликав інтерес такий інститут як орган територіального громадського самоуправління. На Україні вони не так розвинуті, але це річ гарна і корисна і багато хто запитував що це, навіщо це і яким чином це організується як це законодавчо підтримується. Великий інтерес викликали також наші акції, наш фестиваль добрих справ «Добрий Нижній» також вразили

Марія Петренко

Акція «Непотрібний папір на потрібну справу!» в рамках фестивалю «Добрий Нижній»

Маріє, розкажіть про фестиваль добрих справ. Як він проводиться, які проблеми вирішує?

«Добрий Нижній» – це спроба надати кожному нижньгородцю, не залежно від віку, статі, соціального статусу та товщини гаманця можливість стати благодійником, надати посильну допомогу хворій дитині та самотній людині похилого віку, дати можливість відчувати себе потрібним та співпричетним.

Протягом 2-х тижнів проходять різні благодійні, волонтерські та екологічні акції на користь різних соціально-незахищених груп - дітей-сиріт, дітей-інвалідів, матерів-одиначок, людей похилого віку тощо.

Фестиваль дозволяє не лише одноразово вирішити якісь соціальні проблеми в місті, але й втілює в життя громад практик приватних пожертв на підтримку соціальних проектів, спрямованих, в тому числі, на розвиток самої громади, розвиває добросусідські стосунки між жителями, об'єднує на ґрунті добрих справ. Усі зацікавлені можуть більше дізнатися про фестиваль на сайті www.dobry-nizhny.ru.

Сподіваюся, що щось подібне з'явиться в Україні в якийсь момент і нас зараз в Росії формується мережа «добрих» міст. Можливо «добрі» міста з'являться і на Україні.

Матеріал підготувала
Марія Калашнік

людей. Взагалі учасники Школи вразили, усі зацікавлені. Люди знають що вони приїхали не дарма, вони приїхали навчатися. Деяких людей я придивилася для того, щоб запросити і на наш форум аніматорів.

Поштовх для розвитку громади

Після участі в 1-й сесії Школи Олена Мірхайдарова, голова ради громадської організації «Взаємодія», поінформувала про можливості розвитку громади громадських активістів та голів сільських, селищної рад Компаніївського району на розширеному засіданні громадської ради при Компаніївській райдержадміністрації. В результаті в районі були здійснені перші кроки для покращення добробуту громади.

До Дня Незалежності України було організовано свято «Компаніївські гостини» в смт. Компаніївка, учасниками якого стали делегації з кожної сільської, селищної ради району. Кожна сільська, селищна рада розташувала курінь, до якого гостинно запрошували всіх бажаючих і щедро пригощали українськими стравами. Від кожного населеного пункту району були представлені номери художньої самодіяльності, тому учасники свята могли насолоджуватися аматорським мистецтвом протягом всього дня. Також було проведено конкурси: «Кращий курінь», «Краща сільська рада», «Краща вишиванка». Свято пройшло весело, а влада району запропонувала громаді проводити «Компаніївські гостини» щороку.

Також Червоновершківська сільська рада

День Незалежності у смт. Компаніївка

зібрала загальні збори громади, на яких було вирішено створити фонд громади, на кошти якого обновили звукову апаратуру в сільському будинку культури в 2012 році, а в подальшому зробити капітальний ремонт

Відкриття дитячого майданчика

приміщення будинку культури. Громада села вирішила, що саме будинок культури повинен стати центром місцевої активності. Власники та орендатори земельних ділянок вирішили виділяти у фонд 25 грн. з 1 га землі щомісячно.

Громадські активісти смт. Компаніївка вирішили скористатися передвиборчою ситуацією і звернулися до народного депутата України Березкіна С.С. про сприяння у вирішенні проблеми забезпечення дитячим ігровим майданчиком маленьких компаніївців. Для цього спочатку провели опитування населення на предмет потреби в дитячому майданчику та місця, де він має бути. Було опитано 500 осіб, які одногосно вирішили, що майданчик потрібний. 440 осіб виявили побажання розмістити майданчик в центральному парку селища, 60 осіб – у сквері біля ставка. Також було написано звернення до народного депутата України, під яким було зібрано 202 підписи. 23 серпня 2012 року в Компаніївському центральному парку було встановлено сучасний ігровий дитячий майданчик, який став не лише улюбленим місцем дітвори, а й окрасою селища.

А ще Компаніївська громадська організація «Взаємодія» ініціювала створення міні-клубу місцевої активності, метою якого є

створення комунікаційного майданчика для спілкування, обміну життєвим досвідом та реалізації спільних ініціатив на користь громади активних людей селища. 16 серпня на першому засіданні клубу учасники обговорили свої очікування, серед яких були: цікаве змістовне спілкування, обговорення суспільно-політичних проблем, обмін життєвим досвідом та позбавлення від самотності. За часом в теплій дружній атмосфері члени клубу ділилися наболілим та шукали способи вирішення власних проблем. Було вирішено збирати засідання міні-клубу 2 рази в місяць.

Також ГО «Взаємодія» підготувала проект «Популяризація виборів серед компаніївської молоді», який переміг в конкурсі міні-грантів в рамках програми «Молодь творить майбутнє» та за сприяння Національного фонду на підтримку демократії (NED). Проект направлений на вирішення проблеми низької активності молоді Компаніївського району у виборчому процесі. Для підвищення громадянської свідомості молоді і залучення до участі у парламентських виборах 2012 року ми плануємо сформувати команду соціальних

Засідання міні-клубу громадської активності

аніматорів у кількості 15 осіб, які пройдуть навчання на семінарі-тренінгу 16 вересня 2012 року і будуть проводити роботу серед молоді смт Компаніївка, спрямовану на зацікавлення та залучення до участі у виборах молодих компаніївців.

Олена Мірхайдарова

Форум-театр

На території Горьківської сільської ради, а саме в КЗ Горьківської СЗШ відбулась апробація нової форми активізації громади – проведення форум-театра (театр пригнічених), серед молоді та педагогів – організаторів Дніпропетровського району Дніпропетровської області. Організацію і проведення форум-театру забезпечив Горьківський сільський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, БО «Горьківський фонд розвитку громади».

Сьогодні форум-театр набирає все більшу популярність як метод розвитку демократії, формування культури прав людини, захисту і відстоювання інтересів

різних суспільних груп. Головною ідеєю форум-театру є показ суспільству необхідності участі кожної людини в побудові кращого майбутнього, пояснити людям, що в більшості випадків покращення їх життя і зміна соціальної ситуації в країні залежить від них самих. Технологія дозволяє ефективно змінювати ситуацію в локальних суспільних

групах, при цьому їх спектр може бути досить широкий. На сьогодні даний метод успішно використовується в роботі з дітьми і молоддю, представниками самих різних соціальних

Глядачі Форум-театру теж брали активну участь у дійстві

прошарків. Технологія проведення вистав ґрунтується на активній участі в ній глядачів на рівні з акторами, знаходячи альтернативні рішення проблем отримуючи досвід активного прояву особистої ініціативи. Спектакль будується таким чином, що сцена закінчується піком конфлікту і глядачі замінив одну з ролей змінюють ситуацію пригнічення так,

щоб вона перестала бути небезпечною і принизливою для жертви.

Іншими словами форум-театр це засіб стимулювання людей до активних дій по захисту своїх прав, покращення громади через зміну своєї поведінки. Задачею вистави - підштовхнути глядачів до активного вирішення своїх проблем, підняти дискусію в громаді.

Статтю підготував
Олександр Мітьков

Проведення Форум-театру

Душа з душею говорила...

Гостинні стіни читального залу районної бібліотеки радушно відкрили свої двері для чергової зустрічі шанувальників поезії та музики. Де, як не тут, в Храмі культури, пронизаним ауру творчості та натхнення, зустрічатися пошанувачам мистецтва. Вдвічі було приємно й те, що прийшли нові відвідувачі, адже це як ковток свіжого повітря, нові ідеї, об'єктивна оцінка, корисні поради та пропозиції.

Ганна Міщенко і Олена Музика почали зустріч цікавим, пронизаним любов'ю та знанням справи, матеріалом про життя і творчість чудових представниць жіночої поезії - Марини Цветаєвої та Вероніки Тушної. Звучали вірші, знайомі та улюблені багатьма ще з юності, які чуттєво читала Лариса Слюсарь. У виконанні Олени Беседіної, Юлії Билкової, Олени Нікітіної були виконані чудові пісні на слова поетес.

Всіх присутніх підкорили своїми чарами Надія Кальма та Микола Слабоус. З якою любов'ю та гордістю Надія розповідала про свого брата! В їх виконанні звучали авторські пісні, вірші, пронизані позитивом, життєлюбністю. Михайло Петрович підготував стільки віршів, гуморесок, пісень, що вони зайняли більшу кількість зустрічі. Але це було так цікаво, що всі присутні стали учасниками його творів, забувши про час! І виникло одностайне побажання членів літературно-музичної вітальні «Діалог»: організувати творчі зустрічі, що розкривають повністю багатогранність кожного з місцевих поетів, композиторів, прозаїків.

Пролунала нова пісня у виконанні авторів - Володимира Корнієнко, Олени Нікітіної у новому соціально-злободенному напрямку. Такий лейтмотив пролунав й у віршах нашої гості Ніни Склярів.

Дуже цікавими були сторінки із життя Миколи Блонського. Вчений, прозаїк, співак! За душу взяла кожного його пісня українською

мовою на слова його рідного брата-поета Геліодора Блонського.

Бажаючих співати та читати вірші виявилось так багато, що захід розтягнувся майже на три години. Небайдужим до життя,

Творчий вечір

суспільства людям, хотілося вибалакатися, а в палаючих очах читалося бажання привідкрити завісу свого таланту.

Нажаль, не так багато у нас в місті місць, куди можна було б прийти просто так, та в затишній атмосфері душевності і взаєморозуміння поспілкуватися зі своїми земляками, інтереси яких співзвучні твоїм; поділитися думками, отримати творчу підтримку, і що важливо, почути окрім себе й інших!

Ця зустріч завершилася символом життєздатності, полум'ям духовності! Емма Зуб, запалила свічку та промовила добрі, сердечні побажання всім присутнім. І кожен, запалюючи свічку, один від одного, дарував слова радості спілкування та надії на, не менш плідні, зустрічі в нашій гостинній «Діалог». Хто в прозі, хто віршами, а хто й піснями, вкладав у вимовлене частинку своєї душі. І вийшов своєрідний ланцюжок «ДУША З ДУШЕЮ ГОВОРІТЬ»!

Оксана Пархоменко, директор ЦБС

Олена Музика, творчий організатор
Літературно-музичної гостинної «Діалог»

Хочеш щось зробити – зроби це для дітей!

Все частіше в місті Добропілля Донецької області зустрічаються кольорові пісочниці, розписані пеньки, герої забутих казок, зроблені з підручних матеріалів, посміхнені дерева та інші креативні починання. Місто неначе стало втілювати першу частину змістовної ідеї свого імені. Секрет успіху дуже простий, і ім'я йому - активні БАТЬКИ. Дитячі майданчики в місті мають бути і люди, загартовані важкістю буття, розуміють, що поки сам не візьмешся - ніхто не допоможе і за тебе не зробить, навіть, якщо це належить по статусу. Ми вирішили дізнатися що спонукало батьків до активних дій.

Надія:

- Почалося все із квітників. Вже 3 роки облаштовуємо ділянку, навіть намагалися висаджувати дерева. Але коли побачили як хлопці із «Добро» розмалювали фігури в

парку – надихнулися і вирішили зробити щось подібне біля свого дому. Наш майданчик складається із двох частин - ігрова та спортивна. Нажаль, вандалам вдається поламати та зіпсувати багато що з наших творінь, але ми не засмучуємося, адже रामи ми сильніше.

Оксана:

- Чоловік робить, я фарбую. Ідея виникла, коли здавали гроші на пісок. Потім, написали об'яву, щоб допомагав, хто може. Сумно, що спочатку фігури ламали, тому ми вирішили їх забетонувати і тепер навіть при бажанні, із землі їх не витягнути. На досягнутому зупинятися не збираємось, в планах розширити майданчик, багато чого додати. Але на все потрібні кошти, не відмовились би від допомоги. Найголовніше, що надихають нас діти: Віолета та Кирил.

Катерина:

- Ми вирішили, що дітям потрібно грати в нормальних умовах, привезли скати, з 10 травня почали працювати, завезли пісок. Факти вандалізму відсутні (напевно, через розташування дому напроти міліції). В планах обгородити майданчик тинном із очерету, зробити фігурки поросят.

Валентина:

- Наш ОСББ «Лідер» - одна велика сім'я. Вирішили подарувати дітям радість. І в 2010 році побудували маленьку казку у дворі. Також, ми беремо активну участь в грантових програмах.

Як бачимо, для щасливого дитинства початок закладено. Батьки власними силами будують, не чекаючи "манни небесної".

Янна Новохатько

Свято можна зробити з підручних матеріалів

Клуб «Дім здоров'я» знає як «наздогнати» гармонію

Клуб здорового способу життя «Дім здоров'я» вже другий рік працює на базі бібліотеки-філії №2 Вінницької централізованої бібліотечної системи.

Мета клубу – залучати якомога більше

Міжнародна факельна естафета

людей вести активний спосіб життя, вживати здорову, органічну їжу, берегти екологію Землі, займатися фізичною культурою та спортом, прагнути до самовдосконалення.

З початком навчання у Школі громадської активності в червні 2012 року діяльність клубу стала ще більш насиченою. Проекти клубу «Дім здоров'я» набувають популярності не лише у Вінниці та Вінницькій області. Ними зацікавилися люди у різних куточках України, Росії, та навіть, в Польщі й Швейцарії.

Завдання клубу – не тільки проводити свої власні заходи, але і співпрацювати з іншими організаціями та закладами. Учасники клубу «Дім здоров'я» переконані, що тільки об'єднуючи зусилля можна покращити життя. Саме тому ми намагаємося підтримувати міжнародні акції.

Одна з таких акцій, яка стала, так би мовити, всесвітньовідомим брендом –

«Всесвітній біг заради гармонії»

міжнародна факельна естафета «Всесвітній біг заради гармонії» (www.worldharmonyrun.org.ua). В 2012 році Всесвітній біг заради гармонії відмітив своє 25-річчя. Стартував 23 лютого в Португалії бігуни відвідають понад 100 країн світу і фінішують 8 жовтня в столиці Австрії – Відні. Зараз європейська команда пододала 24 000 км, відвідала 45 країн Європи.

В Україні естафета тривала з 7 по 28 липня 2012 року. Кожен бажаючий міг стати учасником акції, фізична підготовка не мала значення. Факел – символ миру можна було пронести кілька кроків, або декілька кілометрів. Маршрут української гілки естафети пролягав через Одеську, Миколаївську, Кіровоградську, Черкаську, Київську, Житомирську, Рівненську та Волинську області з фінішем у Луцьку 28 липня.

Учасники клубу «Дім здоров'я» теж приєдналися до команди. Це – Віктор Козак, який пробіг всю дистанцію, Людмила Сулова,

Світлана Махонець та інші. Слід відмітити, що учасники естафети Всесвітнього бігу заради гармонії – це люди різних професій, яких об'єднує прагнення до миру та дружби між народами, люди, що пропонують свою добру волю всьому світові заради гармонії.

В цьому році Всесвітній біг заради гармонії відбувався за підтримки Кабінету міністрів України, Міністерства освіти, науки, молоді та

Село нашої мрії

Після закінчення першого етапу навчання у «Школі громадської участі», виникла ідея втілити набуті знання та навички у своїй громаді.

Захід був призначений на 28 червня, День Конституції України.

Ідеєю свята було виховати патріотизм до

спорту, Державної служби молоді та спорту, Федерації легкої атлетики України, мережі центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та обласних, міських, районних держадміністрацій.

Вінницьку область організатори естафети не включили до списку маршруту. Це і стало поштовхом для учасників клубу «Дім здоров'я» провести міні-естафету для школярів села Пагурці Хмельницького району Вінницької області. Ініціатором цієї акції став Віктор Козак – вчитель математики пагурцівської школи, який сам неодноразово приймав участь у Всесвітньому бігу заради гармонії.

7 червня команда «Дому здоров'я» виїхала в с. Пагурці для проведення спортивного дня. На краю села діти зустріли команду і приєдналися до Всесвітнього бігу заради гармонії. В школі команда «Дому здоров'я» організувала для дітей спортивно-циркове свято. В свою чергу діти підготували концертну програму. Всі осталися дуже щасливі. Здійснилося гасло Бігу гармонії: «Гармонія починається з мене!».

Допомогли організувати свято для дітей: ПП «Всесвіт», Галина Сусіда, Тетяна Степанова, Світлана Кумар.

Матеріал підготували Світлана Качура та Людмила Сулова

Вінницька обл., Ямпільський район, с. Буша

свого рідного села, а також активізувати та згуртувати юних жителів нашого села.

Свято мало пройти у формі активної гри, а також вікторини та творчого завдання, а саме намалювати «Село нашої мрії».

За тиждень до свята «Село нашої мрії» розпочалася підготовка...

ГО «Велес» звернулася до місцевих бізнесменів з проханням допомогти нам в організації свята, які допомогли нам закупити всі необхідні матеріали та призи для нашого свята.

Були написані запрошення на свято «Село нашої мрії», які діти зробили самостійно.

Діти приймали активну участь у організації та проведенні свята, а також прикрашанні обраної місцевості.

Отже, настав день проведення свята «Село нашої мрії»...

Всі учасники розбилися на три команди. Першим завданням

Спортивно-циркове свято

Мрії дітей про майбутнє рідного села

було зробити емблему команди із підручних засобів, таких як камінчики, палички, мох.

Кожен із лідерів команди отримав маршрутний лист, в якому були розписані в хаотичному порядку станції, своєрідні зупинки, які мали свою назву та завдання.

Наприклад, зупинка «Проспект Шерлок Холмсів», на ній всі учасники протягом 5 секунд дивилися на предмети, а потім мали назвати їх. Таких станцій було 5.

Останнім завданням було «Намалюй село своєї мрії». Необхідно було намалювати або зробити колаж, яким діти хочуть бачити своє рідне село.

Активну участь у заході брали навіть дітки від 4 до 7 років =)

Після завершення завдання кожен із лідерів команди представляв свій колаж. Переможця визначали оплесками учасники та гості свята. Проте кожен із учасників отримав приз. Свято пройшло весело та активно!

Цей захід довів, що тільки спільними зусиллями та роботою можна згуртувати громаду!

Юлія Кравець

Гра-квест

Допомогла соціальна анімація

Багато цікавих та корисних для громади проектів реалізувала, починаючи із 2007 року, благодійна організація «Олександрівський фонд розвитку громади», що на Дніпропетровщині. Про зміни у діяльності організації після навчання у «Школі громадської участі» розповідає Тетяна Бугай.

Все ми ніби правильно робимо, але не полишає відчуття, що у громаді не все гаразд. Ініціативи частіше за все ідуть від одних і тих же людей, та й реалізовувати їх

приходиться їм самим. Всі ж інші – споглядачі (добре, якщо просто пасивні, а то й з агресією стикаємося). Ні, не подумайте, не все так погано, але ж ...

Допомогла розібратися у ситуації «Школа громадської участі», навчання в якій я розпочала у червні. Саме тоді прийшло розуміння – соціальна анімація – це той ключик, яким ми будемо відчиняти серця наших односельців, віднайшовши серед них небайдужих, активних, переповнених бажанням змінювати життя на краще вже сьогодні, запропонувавши їм бути аніматорами вже на найближчих заходах у громаді.

Перший такий захід – свято Івана Купала. Вирішили провести його у вигляді театралізованого дійства. А яке ж купальське свято без міфічних персонажів – Водяного, відьмочок, чортенят, Русалоньки? На ці ролі ми запросили жителів села, причому без вікових обмежень. Ми й сценарій написали, і ігри продумали, і призи для конкурсів закупили – все це разом, дружно і весело. А що вже свято вдалося – ми і не сподівалися такого успіху. «Актори» віддавалися покладеній на

них місії сповна, запрошували до ігор та конкурсів все більше і більше учасників з числа глядачів. Таким чином, граючи в ігри, змагаючись у конкурсах, водячи хороводи навколо Марени (ритуального деревця), запалюючи вогнище та стрибаючи через нього, односельці перетворилися зі спостерігачів у співучасників. Коли дівчата сплели вінки, вирушили спустити їх на воду, одразу утворився загін охоронців, які визвалися супроводити дівчат до річки і прослідкувати за їхньою безпекою. Дивно, але й після свята територія, на якій воно проводилося, виявилася набагато чистішою, ніж завжди. Маленький успіх, але ж як тішить!

Далі, усвідомивши необхідність створення в громаді Центру громадської активності, проаналізувавши ті можливості і ресурси, які ми маємо, написали та подали на конкурс до МФ «Відродження» проектну пропозицію «Олександрівська громада – територія благополуччя і безпеки». Принципи соціальної анімації плануємо застосовувати, зокрема, при створенні груп ДНД. Чекаємо на позитивну відповідь від грантодавців.

Ще були акції «Ми – за чисте довкілля», на які вийшли жителі Олександрівки, щоб прибрати своє село, упорядкувати узбіччя доріг, побілувати бордюри, аби до Дня Незалежності вулиці сяяли чистотою.

Восени цього року театр, що діє при Олександрівському Будинку культури з 1927 року (!) святкує свій ювілей – 85 – річчя. До

Свято «Івана Купала»

цієї поважної дати готуємося задалегідь – готуємо прем'єру вистави «Жасмин і Ромео» сучасного українського драматурга. На сцені олександрівці побачать своїх односельців у якості акторів – аматорів.

З яким задоволенням вони відвідують репетиції, жертвуючи своїм вільним часом (а його ой як мало у сільських жителів та ще в літню пору). Поспішають до театру, який 50 років носить почесне звання «народний», молодь і пенсіонери, вихователі дитячого садочка і сторожі, талановиті і не дуже. На сцені вони відкриваються несподіваними гранями, вражають щирістю і самобутністю. Театральну постанову в селі чекають з нетерпінням як найяскравішу подію року, допомагають хто чим може – хто тин плете, хто одяг для персонажів шукає в скринях і дарує театру. А один чоловік, який непогано володіє пензлем, визвався написати афішу. Тож запрошуємо на прем'єру!

Проводили спортивні змагання з волейболу на майданчику, який самотужки облаштували молоді люди громади.

Організували дитячі ранки. Підготували і випустили черговий номер інформаційного бюлетеня «Наші новини».

Намагалися використовувати соціальну анімацію для більшої ефективності в роботі. Здається, нам дещо вдалося.

З нетерпінням чекаю на нову зустріч, адже гостро потребую підтримки в плані нових форм роботи, практичних навичок, поінформованості.

Тетяна Бугай.

Спортивні змагання з волейболу

Змінюймо світ на краще – разом!

Фінансово – економічна криза (2008-2012), має під собою вагомі підстави, які зачіпають соціальні відносини, всі сфери нашого буття, а найбільш відбитись на функціонуванні закладів культури клубного типу (ЗККТ) – (будинків культури, клубів). Насамперед ці негативні тенденції стосуються сільської місцевості, а відсутність належного фінансового забезпечення призводить до негативних соціальних наслідків: з одного боку зростання злочинності, пияцтва, поширення наркоманії, з іншого падіння престижу професії працівника культури, відтоку кращих спеціалістів... Всі ці складові наштовхують на серйозний перегляд і оновлення змісту роботи закладів культури, перерозподілу сил, пошуку нових інструментів для роботи в ринкових умовах і носять інноваційний характер.

Інновації, які охопили всі сфери соціуму, не можуть залишити осторонь важливу його галузь – культуру. Вони базуються на пошуку принципово нових підходів для подолання кризи і сприяють активізації громадян вирішенню життєво важливих проблем під час кризи... Для цього поряд з традиційними клубними заходами маємо впроваджувати нові форми і методи роботи в БК, направлених на інтеграцію в громадах та мобілізацію місцевих ресурсів задля вирішення місцевих проблем, перетворивши їх в центри поєднання культури і громадської активності (центри громадської активності (ЦГА), центри місцевої активності (ЦМА), центри інтеграції (ЦІ), центри активності локальної (ЦАЛ).

Олександрійський районний благодійний інформаційно-консультативний центр (ОРБІКЦ) – це створення умов, аби громада вирішувала свої проблеми шляхом навчання, інформування, служіння суспільству, підтримки та допомоги.

Центр місцевої активності (ЦМА) = Будинок культури + Громада. Це інтеграція, активізація. Мобілізація, між секторна взаємодія, центр об'єднання ресурсів, зусиль і бажань. Громада – це прекрасні працелюбні люди, перевірені часом традиції, великі можливості, високі цілі і однодумці, бажання позитивних змін. Будинок культури – це матеріально-технічні ресурси, кадровий потенціал, організаційний досвід, допомога і співпраця, майстерня реалізації творчих ідей.

Принципами співпраці є партнерство, взаємодія, чесна конкуренція, незалежність сторін. Дотримуватись принципів співпраці не так вже й складно, якщо ви відчуваєте підтримку однодумців, партнерів, колег. Ключові фактори успішних змін в громаді – це можливості, що надихають на ідеї, адже, усе починається з ідеї: пліч-о-пліч, рука об руку, крок за кроком, заради позитивних змін, об'єднавшись разом.

Для трансформації ЗККТ важливо не лише переглянути їх діяльність, але й розширити можливості, світоглядні орієнтири, з набутим досвідом, надбаннями і цінностями. Серед низки практичних заходів, які здійснювались на протязі всієї діяльності ОРБІКЦ, є проект «Будинок культури і громада – разом до розвитку і ладу», за фінансування Антикризисової гуманітарної програми Міжнародного фонду «Відродження», який закінчився навесні цього року. Метою проекту було впровадження нових форм роботи БК і НДО, які сприятимуть подоланню наслідків фінансово-економічної кризи в регіоні. В рамках проекту було здійснено комплекс заходів: проведено 2 тренінги «Стратегічне планування» та «Соціальні технології», 2 семінари для клубних працівників району «Менеджмент в соціокультурній сфері» та «Маркетинг і клуб», здійснено обмін досвідом щодо інноваційної діяльності клубних закладів Олександрійщини на обласному семінарі директорів районних будинків культури Кіровоградщини. Здійснювався інформаційно-творчий супровід соціальних, різдвяних заходів. За ініціативи нашої організації спільно з районним будинком культури започатковано фестиваль Уваги «Мелодія душі» (по приверненню уваги громадськості до людей з обмеженими фізичними можливостями).

Іноді для успіху і гармонії потрібні найпростіші речі, але життєво необхідні: гарна дорога до села, газопостачання і комунікація, здоров'я, екологія, комфорт, культура і дозвілля... І для цього треба зовсім небагато: бажання, допомога та співпраця. Ці ключові фактори стануть запорукою до успішних змін в громаді, бо кожен мешканець і всі разом зрозуміють, що добробут громади – це не тільки мрії, а наші ідеї і розумні дії. Адже, як сказав Гете: «Недостатньо знати, треба і застосовувати, недостатньо хотіти, треба і робити».

Змінюймо світ на краще – разом!

Тетяна Шоколова,
президент ОРБІКЦ

Формула соціального успіху

Протягом 10 років обласна інформаційна служба з актуальних питань жіноцтва (далі-ОЖІС) реалізує проект «Мережа громадянської освіти», підтриманий Національним Фондом Демократії США. Цей проект спрямований на розвиток громадянського суспільства, третього сектора Кіровоградської області, підтримку демократичних змін в українському суспільстві, розвиток інформаційного суспільства.

За цей час ОЖІС спільно з Кіровоградською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. Д.І.Чижевського створили 25 Інформаційно-ресурсних центрів (далі - ІРЦ) на базі всіх центральних районних (міських) бібліотек області.

Створення інформаційно-ресурсних центрів у бібліотеках області підняло на якісно новий рівень інформаційне обслуговування користувачів, що сприяло утвердженню позитивного іміджу бібліотек. Інтернет став великим помічником для працівників, а для користувачів - засобом пізнання, освоєння та застосування нових технологій у навчанні і задоволенні наукових та професійних запитів.

Одним із головних видів діяльності є проведення конкурсу міні-проектів, мета якого - підтримка соціальних громадських ініціатив, сприяння участі населення у розвитку громадянського суспільства. Також надана можливість реалізувати свої ідеї лідерам ГО (громадських організацій) та ініціативним групам населення.

В конкурсі брали участь 21 Інформаційно-ресурсний центр та 45 громадських організацій з різних регіонів області. В результаті проведення конкурсу було подано на розгляд 51 проект. А за умовами конкурсу необхідно було підтримати 17 проектних заявок.

При підведенні підсумків конкурсу перевага надавалась проектам, спрямованим на надання соціальних послуг громадянськими

та благодійними організаціями і підтримку культурницьких, мистецьких та просвітницьких ініціатив; гендерну рівність, посилення впливу громадянського суспільства; запобігання торгівлі людьми, інформаційні кампанії, благоустрій територій; організацію роботи з людьми з особливими вадами.

Обласна інформаційна служба з актуальних питань жіноцтва проводила попередні навчання для представників ІРЦ та громадських організацій з написання проектів.

Крім цього, на місцях тренери ІРЦ проводили такі навчання з представниками громадських організацій.

Із 51 проекту, які надійшли до ОЖІС, членам журі важко було відібрати 17 кращих,

Відродження традицій національних меншин у Вільшанському районі Кіровоградської області

бо більшість з них були актуальними і цікавими.

Переважна більшість підтриманих проектів спрямована на надання соціальних послуг, інформаційні кампанії, протидію торгівлі людьми, організацію роботи з ветеранами та учасниками Великої Вітчизняної війни, Афганістану, людей з особливими вадами і т.д.

Кожен з проектів переможців мав свою направленість і був цікавим по-своєму.

Серед них хотілося б відзначити проекти: - «Пам'ять втраченої Батьківщини» поданий громадським об'єднанням «Несватківське с'яйво», керівник - Стрижак Андрій Миколайович, завдяки якому передбачалося налагодження зв'язків через Інтернет з історичною батьківщиною переселенців з

Житомирської області, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, створення на базі сільської бібліотеки служби інформації „Бібліосервіс – чорнобильським сім'ям”.

- Проект „3 людьми і для людей” поданий Олександрійським міським громадським об'єднанням інвалідів дитинства, загального захворювання, інвалідів праці „Віра”, керівник – Беззубова Зоя Іванівна, мав за мету зробити все для того, щоб інваліди на візках мали можливість спілкуватись і проводити час разом, у новоствореному „Залі здоров'я”.

Хотілось звернути увагу на проект „Щасливе дитинство. Будівництво дитячого майданчика”, який був поданий Онуфріївською районною спілкою воїнів-інтернаціоналістів „Саланг”. Керівник – Остащук Віктор Миколайович. Потреба створення місця для відпочинку найменших мешканців Онуфріївки виникла давно. А допомогли здійснити цю мрію завдяки ГО, а також жителів Онуфріївки з активною життєвою позицією.

Реалізація проектів передбачала, що всі заходи будуть проводитись спільно з бібліотеками та ІРЦ.

Таким чином, бібліотеки увійшли в громадське життя регіону в новій якості, обравши для себе активну модель соціального партнерства.

Передусім кожен проект був презентований на базі центральних бібліотек. В кожній презентації брали участь представники ОЖІС.

Позитивно те, що у заходах також брали участь представники місцевої влади, начальники відділів культури райдержадміністрацій, керівники бібліотек, представники громадських організацій, ЗМІ.

Найбільш вдалим презентациями можна назвати: відкриття 1 червня в День захисту дітей в Онуфріївці повноцінного ігрового майданчика, мультимедійна презентація „Село – якого вже нема на карті” в Несватківській сільській бібліотеці; „Нам берегти пам'ять віків” Товариства вільшанських болгар „Алфатар” та інші.

Під час реалізації проектів, тривалість яких від 3 до 6 місяців, громадські об'єднання разом з Інформаційно-ресурсними центрами та центральними бібліотеками провели безліч цікавих і корисних заходів, спрямованих

на покращення життя місцевих громад, вирішення їх конкретних проблем.

В бібліотеках для місцевих громадських об'єднань проводились навчання, здійснювалась спільна суспільно-корисна діяльність.

Завдяки проекту „Мій комп'ютерний світ” інформаційно-дозвілевій центр „Духовність” Новоукраїнського району, в центральній районній бібліотеці провів 8 навчально-тренінгових заходів з навчання комп'ютерної грамотності для різних категорій населення в яких взяли участь 135 осіб. Онуфріївська районна організація профспілки працівників культури в рамках проекту „Посилення демократичного впливу громадськості в суспільстві через веб-журналістів” створила веб-сайт громадськості Онуфріївського району. Для цього ініціативна група працівників культури зробила перелік прізвищ та імен всіх загиблих воїнів в роки Великої Вітчизняної війни на території Онуфріївщини, що викарбувані на пам'ятниках. Сфотографували кожен пам'ятник, і фото, і списки розмістили на тематичному веб-сайті. Також створено віртуальний фотоальбом „Історія та сьогодення Онуфріївщини у фотографіях”.

А в м. Олександрія в приміщенні для інвалідів проводились щотижневі інформаційні години „По сторінках місцевої преси”, в яких прийняло участь 125 осіб.

Двічі на місяць проходять тут засідання творчої лабораторії „Змайструй сам”, на яких люди з обмеженими можливостями своїми руками виготовляють предмети побуту. Вже проведено 6 таких засідань.

В приміщення центральних бібліотек Долинського, Бобринецького, Новгородківського, Новомиргородського районів для ветеранів та учасників Великої Вітчизняної війни створено куточки ветеранів, де вони мають змогу відпочити та ознайомитись з новими періодичними виданнями, літературою військової тематики, які були придбані за рахунок проектів, а також зв'язатись зі своїми близькими безкоштовно за допомогою Інтернет-зв'язку.

В Новгородківському районі при Центральній бібліотеці створено папки, в яких знаходяться матеріали про пільги ветеранам війни, гарантії їх соціального захисту. До цих

матеріалів оформлена тематична поличка „Закон охороняє”.

Знайшли своє місце у куточку і матеріали про участь жителів району у бойових діях. На книжковій виставці „Вони пройшли крізь пекло на землі” книги, фото та публікації про події того часу.

Бібліотекарі обслуговують ветеранів Великої Вітчизняної війни на дому.

В Олександрійському, Світловодському, Гайворонському районах, м. Світловодську та Знамянці проводились тренінги з питань протидії торгівлі людьми, сприяння сімейному вихованню, правознавчого характеру, інформаційні кампанії.

Бібліотека Маловисківського району (проект „Школу здоров'я – створюємо самі”) провела низку заходів по здоровому способу життя, серед яких книжкові виставки, години цікавих повідомлень, презентації „Здорова людина: мода чи веління часу”, „Подорож у країну шахів”.

А у відділі читальних залів обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д.І.Чижевського Кіровоградською регіональною бібліотечною асоціацією відкрито Клуб інтелектуальних ігор. Діяльність проекту зумовлена потребою жителів регіону в інформаційних, комунікативних, культурних, оздоровчих послугах, в ефективному вирішенні питань проведення дозвілля.

Спільна діяльність громадських об'єднань і бібліотек - найбільш вдала форма соціального партнерства. Одним з консолідуючих моментів стала спільна проектна діяльність.

Завдяки цій діяльності відкрились нові канали одержання інформації, з'явилась можливість для залучення фахівців різних структур для вирішення наявних проблем, а також умови для включення бібліотек до сфери інтересів громадськості.

Спільна діяльність громадських об'єднань і бібліотек сприяла зміцненню ресурсної бази як бібліотек, так і громадських об'єднань.

5 бібліотек (Новгородківська, Онуфріївська, Новоукраїнська центральні бібліотеки, м. Знамянки та сільська бібліотека Несватково Олександрівського району отримали комп'ютерну техніку.

Бібліотеки Долинського, Гайворонського, Вільшанського, Маловисківського районів поповнили свої фонди новою літературою, періодичними виданнями та технікою.

Всі 15 бібліотек мають безкоштовний

Новгородківський Ресурсний центр

доступ до мережі Інтернет.

Крім цього бібліотеки розширили асортимент бібліотечних послуг, поліпшили якість інформаційно-бібліотечної діяльності.

У свою чергу громадські об'єднання отримали можливість безкоштовно користуватись Інтернетом, проводити заходи в приміщеннях бібліотек, одержали в постійне користування - фотокамери, кондиціонери, меблі, спортивний інвентар, техніку тощо.

А жителі регіонів мали змогу задовольнити свої інформаційні, інтелектуальні, дозвілєві потреби за допомогою доступу до сучасних джерел інформації.

Досвід роботи нашої організації в проекті „Розвиток і підтримка мережі громадянської освіти” свідчить про те, що громадські об'єднання можуть бути надійними партнерами і реалізовувати свій особистий позитивний потенціал та впроваджувати в життя громадські ініціативи для вирішення суспільних проблем регіону.

Сподіваємось, що завдяки проектній діяльності нам вдалося активізувати громадське життя міст, районів та сіл області.

М.С. Охріменко, провідний бібліотекар відділу науково-методичної роботи і соціологічних досліджень

ПРО СУТЬ КУЛЬТУРИ

Якими б складними не були часи, як би важко не жилося економічно, Культура – це той оплот, який тримає епохи, народи й кожну лядунку окремо. Це маяк, без якого так легко заблукати в морі життєвих перипетій. І чим важче і темніше довкола, тим більше зростає значимість і цінність цього маяка.

Завдання Культури – не догоджати і підсолоджувати, не теленькати балабончиками, а будити і піднімати. Зривати покрови, говорити правду, бити у дзвони. Ростити й окрилювати. Учити віддавати і любити.

Культура не живе там, де люди ненавидять один одного. Ненависть убиває Культуру, роз'їдає її серцевину.

Вона відсутня там, де немає тепла і взаєморозуміння.

Вона не живе там, де застій і байдужість, де чванство і самодурство, де допускається приниження і наклеп. Там, де не вміють жертвувати собою, де ідеали замінили ідолами. Вона фізично не може знаходитись у не провітрених приміщеннях осуду серед павутиння пліток, там, де поняття героїзму давно занесено в комору разом із несписаним театральним реквізитом. Бо, раптом, знадобиться винести на світло перед суворою комісією і засвідчити наявність серед свого ужитку?

Культура змушує працювати на себе, не покладаючи рук. Працювати усією своєю суттю, - серцем, душею, розумом, тілом. Усюди і завжди. Без вихідних і перепочинку.

Культура – поняття духовне, бо в її основі – живий Дух, тобто Вогонь. Суть Вогню – Любов. Там, де немає Любові – не може бути Культури.

Культурі потрібні крила. Вона не існує без нахнення. Її не буває без свободи. Свободи від цинізму, гордині, підлості, дріб'язковості, нищості.

Якщо суспільство хворе й недалеко – воно не пробачає Культури. Воно витісняє її у вогні підвали своєї нікчемності, обвішує статутами і нормами, актами та угодами і сідає зверху, як на скриню із приданим. Поцікавтеся у представників такого суспільства, які взяли на себе сміливість називатися її носіями, чи люблять вони Культуру, чи шанують, і дізнаєтеся, як глибоко вони її

ненавидять. Тому що вони прийшли брати. А Вона дає тільки тому, хто віддає і служить їй сам.

Культура – не для невдах і «сірості», у яких ніде нічого не склалося, тому вони й залізли на скриню. Їй не потрібні лише вахтери і наглядачі, а необхідні соратники і творці.

Однак це саме про Неї вже давно забуло чимало тих відомств і закладів, які за старою звичкою чи через непорозуміння носять у своїх назвах її ім'я, проте, ділячи між собою скупі подачки, не помітили, як Вона покинула їхні будівлі. Такі заклади – мертво фондоховище, а не гомінкий вулик у час цвітіння акації.

Заклад Культури має бути Храмом Краси, а не стійлом для парнокопитних.

До нього повинні входити, знімаючи капелюха і затамовуючи подих, а не відчиняючи двері ногою і забуваючи її за собою зачинити.

Справжні носії Культури – служителі Світла. Там, де з'являється факел Культури – з'являються Радість і Добро, Чистота і Сила, Високі устремління і Натхнення, людська Єдність і Оновлення.

Спалахуючи у п'яті, факел висвічує всю убогість і бруд, у якому жили раніше. Той, хто жахається цієї картини, приєднується до Культури. Усі інші стають її лютими ненависниками. Таргани не переносять світла – розбігаються по щілинах. Змії шиплять, коли світло тривожить їхній сон. Але вогню бояться і вони. Тільки подібне прагне подібного.

Культура ніколи не приходиться одна. За нею обов'язково йдуть люди, які більше не можуть жити без Неї, у яких зводить тіло без її кисню, стискається серце, не помічаючи її у кожному людському прояві. Факел несе людина, яка навчилася його запалювати. Однак тепер вогонь передається від смолоскипа до смолоскипа. Усе

більше і більше. Бо Світло потрібне усім.

Бо більше не можна жити в п'яті.

Бо лише світло дає віру і вказує, де ця віра перетворюється в реальність.

Культура – найперша необхідність для тих, хто живий духом.

Усіх інших вдовольняє цивілізація.

Юлія Бережко-Камінська

Summary

"School of civic participation" goes to an international level (p. 2)

35 communities of Ukraine will have qualified social animators due to the study at "School of civic activity", which conducts Institute of Socio-Cultural Management with financial help of Ch. S. Mitti Foundation. The second part of study course was conducted on the 12-14th September near Lviv. Trainers at school were international specialists in the sphere of social animation from Poland and Russia.

About centers of local activity from the first source (p. 3)

Centers of local activity became to develop in Poland since 1998. Today it is a sustainable system of institutions which works for the communities and with them. Get to know more from the interview with Olena Hutkevych, who represents polish centers of local activities.

Social animation: Russian dimension (p. 5)

Representatives of Centers of active people from Russia tell about their experience of providing social animation into communities.

Impulse for community development (p. 7)

Inspired by participation in the "School of public activity" community of Companyivka conducted several activities to unite their citizens.

Forum-theater (p. 9)

Innovative form of community development tried public activists in Dnipropetrovsk region. The main purpose of forum-theater is to show society the necessity of participation of every person in building a better future.

Soul spoke to soul (p. 10)

Heart touching meetings in the library for people who are fond of poetry and music give a chance to open soul and mind.

If you want to do something – do it for children (p. 11)
How parents inspired by the work of local NGO began to create playgrounds for children with their own hands.

Club "House of health" knows how to "catch" the harmony (p. 12)

"International run for harmony" unites the community and gives an example for other communities in conducting of sport events.

Village of our dream (p.13)

How the community of village Busha have conducted a creative celebration of the Day of Constitution of Ukraine – read in the article.

Social animation came to help (p. 14)

How with the help of social animation common events become interesting for all groups of citizens get to know from Oleksandrivka community.

Let's change the world for better together! (p. 16)

An example how house of culture together with the community have created the center of local activity is shown in the article.

Formula of social success (p. 17)

Libraries are more than just book keepers. And libraries from Kinovograd region prove this statement, which became recourse centers in their communities.

About the essence of culture (p. 19)

The view on the essence of culture, its necessity for society is expressed in this author article.

Приєднуйтеся до нашої групи у мережі Facebook "Центри місцевої активності України"

У групі на вас чекає:

- Присвячені та корисні спілкування
- Цікаві новини та відео зі всієї України
- Корисні документи та матеріали
- Поради експертів

Серед учасників групи:

- Лев Абрамов**, президент Інституту соціокультурного менеджменту, експерт із розвитку громад, соціальної анімації.
- Світлана Пахлова**, старший науковий співробітник Українського центру культурних досліджень, експерт із законодавчої бази у сфері культури.
- Олена Хоткевич**, Центри активності локальної, Польща, експерт із розвитку громад, соціальної анімації.
- Марія Петренко**, Асоціація "Служіння", Росія, експерт із соціальної анімації.
- Валер'ян Хуснутдінов**, Інститут розвитку глобального суспільства, експерт з адвокатури.
- Дарія Каленюк**, представник програми UNITER, Pact, Inc., USAID.

Фото-дайджест “Школи громадської участі” (частина друга) 12-14 вересня 2012 року

Руслан Краплич

Марія Петренко

Відкриття “Школи громадської участі”

Збігнєв Меруньський

Під час тренінгу

Олексій Мак